

GEORGE ORWELL

FARMA ZVÍŘAT

Argo

George Orwell
FARMA ZVÍŘAT

Z anglického originálu *Animal Farm*,
vydaného nakladatelstvím Penguin Books
v Londýně roku 1979, přeložil Gabriel Gössel.
Přebal a grafickou úpravu navrhl
a sazbu zhotovil Martin Radimecký.
Odpovědný redaktor Martin Svoboda.
Korektor Ondřej Horák.
Technický redaktor Milan Dorazil.
Vydalo nakladatelství Argo,
Miličova 13, 130 00 Praha 3,
argo@argo.cz, www.argo.cz,
roku 2015 jako svou 2429. publikaci.
Vytiskla tiskárna Protisk.
Vydání šesté, v Argu druhé.

ISBN 978-80-257-1324-2

Naše knihy distribuuje knižní velkoobchod KOSMAS
sklad: Za Halami 877, 252 62 Horoměřice,
tel.: 226 519 383, fax: 226 519 387
e-mail: odbyt@kosmas.cz, www.firma.kosmas.cz

Knihy je možno pohodlně zakoupit
v internetovém knihkupectví www.kosmas.cz.

Kapitola I.

Pan Jones, majitel Panské farmy, zamkl na noc kurníky, ale byl příšerně opilý, takže na zástrčky zapomněl. Potácel se přes dvůr a kužel světla z jeho lucerny poskakoval ze strany na stranu. U zadních dveří domu shodil holínky, natočil si poslední sklenici piva ze sudu v kuchyňce a dopotácel se do ložnice, odkud se již ozývalo spokojené chrápání paní Jonesové.

Jakmile světlo v ložnici zhaslo, začal se z celé farmy ozývat podivný šramot. Celý den se mezi zvířaty povíдалo, že starý Major, výstavní střední bílý kanec, několikrát oceněný ve své kategorii, měl v noci podivný sen, který chtěl vyprávět ostatním. Zvířata se tedy dohodla, že až pan Jones usne, sejdou se ve velké stodole. Starý Major (tak mu odjakživa říkali, ale na výstavy chodíval jako „Krasavec z Willingdonu“) byl po celé farmě vážen natolik, že každé zvíře rádo obětovalo hodinu spánku, aby vyslechlo, co má na srdci.

Major už byl ve stodole, natažený na vyvýšeném místě, na slámě pod lucernou visící z trámu. Bylo mu dvanáct let, a ačkoli v poslední době značně ztloustl a přerůstaly mu kly, vypadal moudře a velkodušně a stále vzbuzoval respekt. Zvířata se pomalu scházela a uvelebovala se podle svého vkusu. První přišli psi Bára, Janina a Haryk, pak prasata, která se zabydlela

ve slámě hned před Majorem. Slepice se posadily na okenní rámy, holubi v podkroví, ovce a krávy ulehly vedle prasat a začaly přežvykovat. Dva tažní koně, Boxer a Lupina, přišli současně a opatrně se uložili, aby neublížili menším zvířátkům ležícím v slámě. Lupina byla statná, mateřsky vyhlížející klisna středního věku – po svém čtvrtém hříběti už zůstala značně boubelatá. Boxer byl obrovský hřelec, který měl sílu dvou koní. Bílý pruh na nose mu dodával přihlouplý výraz – opravdu nebyl příliš inteligentní, ale požíval všeobecné úcty pro svoji čestnost a obrovskou výkonnost. Po koních přišla bílá koza Majka a osel Benjamin – nejstarší a nejmrzutější zvíře na statku. Málokdy mluvil, a když něco řekl, tak to byla nějaká cynická poznámka. Říkal například, že Bůh mu dal ocas, aby jím odháněl muchy, ale raději by se obešel bez ocasu – a bez much. Na rozdíl od ostatních se nikdy nesmál. Když byl tázán proč, říkal, že tu nevidí nic k smíchu. I když to nikdy otevřeně nepřiznal, byl oddaný Boxerovi – oba obvykle společně trávili neděle na malé loučce za sadem, kde se bok po boku tiše pásli.

Boxer a Lupina se právě uvelebili, když se do stodoly vbatolilo hejno osiřelých káčátek; slabounce pípala a bloudila sem a tam, aby našla bezpečný úkryt, kde by je nikdo nezašlápl. Lupina kolem nich vytvořila přední nohou jakýsi val, za kterým se kachňátka stulila a okamžitě usnula. Poslední příklusala klisna Molina, bláznivá bílá krasavice, která tahala bryčku pana Jonese. Cumlala kostku cukru. Rozložila se vpředu a začala pohazovat hřívou v naději, že si někdo všimne

v ní vpletených rudých stužek. Pak ještě přiběhla kočka, chvilku se jako obvykle rozhlížela po nejteplejším místě a nakonec vklouzla mezi Lupinu a Boxera, kde po celou dobu předla, aniž poslouchala.

Nyní zde již byla všechna zvířata s výjimkou Mojžíše, ochočeného havrana, který spal na zábradlí za zadními dveřmi farmy. Když Major viděl, že se všichni pohodlně usadili a netrpělivě čekají, odkašlal si a začal:

„Soudruzi, jistě jste již slyšeli, jaký jsem měl včera podivný sen. Ale nejprve musím říci něco jiného. Již s vámi, soudruzi, dlouho nepobudu. Než však zemřu, musím vám předat, co jsem poznal. Mám za sebou dlouhý život, a když jsem lehával o samotě v chlévě, zbývalo mi hodně času k přemýšlení. Myslím, že mohu klidně prohlásit, že rozumím podstatě života na této zemi stejně dobře jako kterékoliv jiné zvíře. A o tom s vámi chci mluvit.

V čem je, soudruzi, podstata života? Jen se podívejte. Naše životy jsou bídné, upracované, krátké. Narodíme se, dostaneme nažrat jen tolik, abychom nehcípili, ti, kteří mohou, musí pracovat až do vyčerpání, a jakmile nám dojdou síly a už nejsme užiteční, je náš život krutě ukončen. Žádné zvíře v Anglii nezná štěstí a odpočinek. Žádné zvíře v Anglii není svobodné. Zvířecí život je bída a otroctví. Taková je pravda, soudruzi.

Ale je takový řád přírody? Je snad anglická půda tak chudá, že nezaručí slušný život těm, kdo ji obývají? Ne, soudruzi, tisíckrát ne! Půda Anglie je úrodná, podnebí je dobré, tady by našlo dost potravy mnohem víc zvířat, než tu žije dnes. Jenom naše farma by uživila

tucet koní, dvacet krav, stovky ovcí! A všichni by mohli žít pohodlně a důstojně, jak se nám ani nezdá. Proč tedy žijeme v tak bídných podmínkách? Protože skoro všechnen výtěžek naší práce nám kradou lidé! A tady, soudruzí, je odpověď na všechny naše problémy. Ta odpověď spočívá v jediném slovu – Člověk. Člověk je náš jediný opravdový nepřítel. Odstraňme Člověka a hlavní příčina hladu a přepracování zmizí!

Člověk je jediný tvor, který konzumuje, aniž něco vytváří. Nedává mléko, nesnáší vejce, neutáhne pluh a neumí utíkat tak rychle, aby chytil zajíce! Přesto je pánem všech zvířat. Nutí je pracovat a vrací jim jen tolik, aby je udržel při životě, a zbytek si nechává. Naše práce obdělává půdu, náš trus ji hnojí, přesto nikdo z vás nemá víc než svoji kůži. Vy krávy, které sedíte přede mnou, kolik tisíc litrů mléka jste daly za minulý rok? A co se s tím mlékem, kterým jste měly vykrmit svá pěkná telata, co se s ním stalo? Do poslední kapky steklo do hrdla nepřátel! A vy slepice, kolik vajec jste loni snesly a z kolika se mohla vylíhnout kuřátka? Většinu jich odnesli na trh, aby si Jones a jeho lidi vydělali. A ty, Lupino, kde máš ta čtyři hříbátka, co se ti narodila? Byla oporou a potěšením tvého stáří? Kdepak! Jakmile jim byl rok, všechna prodali a už je neuvidíš! Čtyřikrát jsi porodila, dřeš se na polích, ale dali ti za to někdy něco víc než trochu jídla a stáj?

Ale ani tyto ubohé životy nám není souzeno prožít až do konce. Já osobně si nestěžuju, protože patřím k těm šťastnějším. Je mi dvanáct let a mám přes čtyři sta dětí. To je normální život vepře. Ale žádné zvíře

nakonec neunikne krutému noži. Selátka, co tu sedíte přede mnou, vás vykrmují na maso a do roka budete všechna kvičet na řeznickém špalku. Tahle hrůza čeká na každého – na krávy, prasata, slepice, ovce, na všechny. Boxere, ve chvíli, kdy ti ochabnou svaly, zavolá Jones rasa, který ti podřízne krk a tvým masem nakrmí lovecké psy. A když zestárnou psi a ztratí zuby, Jones jim uváže kolem krku cihlu a utopí je v nejbližším rybníku.

Copak není úplně jasné, soudruzi, že toto zlo našeho života pochází z tyranie lidských bytostí? Produkty naší práce nám budou patřit pouze tehdy, zbavíme-li se Člověka! Mohli bychom získat svobodu a bohatství téměř ze dne na den! Co tedy musíme udělat? Ve dne v noci, tělem i duší pracovat na svržení lidské rasy. A to je moje poselství, soudruzi: REVOLUCE! Nevím, kdy přijde. Možná za týden, možná za sto let, ale vím tak jistě, jako vidím pod nohama tuhle slámu, že dříve či později zvítězí spravedlnost. A na to se soustředte, soudruzi. Zbývá vám už málo času! A především předejte toto mé poselství těm, kteří přijdou po vás, aby budoucí generace dovedly bitvu až do jejího vítězného konce.

Nezapomeňte, soudruzi, že ve své odhodlanosti nesmíte ochabnout. Nic vás nesmí zarazit. Neposlouchejte nikdy ty, kteří vám budou tvrdit, že člověk a zvíře mají společné zájmy, že prospěch jednoho je prospěchem druhého. To vše jsou lži! Člověk neuznává zájmy jiného tvora než sebe. A mezi námi zvířaty musí být dokonalá jednota a bojové soudružství. Všichni lidé jsou nepřátelé, všechna zvířata jsou si soudruhy!“

V tom okamžiku se strhl hluk. Zatímco Major mluvil, vylezly ze svých děr čtyři velké krysy, seděly nyní na zadních nohách a poslouchaly. Náhle si jich všimli psi a krysy jen taktak stačily vletět zpátky do děr. Major zdvihl nohu a požádal o klid:

„Soudruzi! Ještě jednu věc si musíme vysvětlit. Jsou divoká zvířata, jako krysy a králíci, naši přátelé, či nepřátelé? Hlasujme o tom. Ptám se vás: Jsou krysy soudruzi?“

Hlasování bylo ihned provedeno a zdrcující většina souhlasila s tím, že krysy soudruzi jsou. Proti byli pouze tři psi a kočka, ale ta, jak vyšlo najevo, hlasovala pro i proti. Major pokračoval:

„Řeknu už jenom pár slov. Chtěl jsem ještě zopakovat, že naší povinností je uvědomovat si nepřátelství vůči Člověku a všemu, co činí. Každý, kdo chodí po dvou, je nepřítel! Každý, kdo chodí po čtyřech nebo létá, je přítel. A pamatujte si, že ani v boji proti Člověku se mu nesmíme začít podobat. Dokonce zvítězíme-li nad Člověkem, nesmíme napodobovat jeho zvyky. Žádné zvíře nesmí nikdy bydlet v domě, spát v posteli, nosit šaty, pít alkohol, kouřit, používat peníze či obchodovat. Všechny lidské zvyky jsou špatné. A především: žádné zvíře nesmí nikdy tyranizovat jiné, slabé či silné, chytré či prosté. Všichni jsme si bratry. Žádné zvíře nesmí nikdy zabít jiné zvíře! Všechna zvířata jsou si rovna.

A nyní, soudruzi, vám povím, jaký jsem měl včera sen. Těžko jej popsat. Byl to sen o zemi, jak bude vypadat, až zmizí Člověk. Ale připomněl mi něco, co se

mi dávno vytratilo z paměti. Víte, kdysi dávno, když jsem byl malé sele, moje matka a ostatní prasnice mi zpívaly starou píseň, z níž znaly jen nápěv a první tři slova. V dětství jsem tu melodii uměl, později už jsem si na ni nedokázal vzpomenout. Ale včera se mi vrátila ve snu. A dokonce se mi vybavila i slova. Slova, která kdysi zvířata určitě zpívala, ale pak byla po generace zapomenuta. Tu píseň vám teď zazpívám, soudruzi. Jsem starý a můj hlas je hrubý. Ale až se naučíte melodii, můžete si ji zpívat sami a lépe. Jmenuje se *Zvířata Anglie*.“

Starý Major si odkašlal a spustil. Jak řekl, jeho hlas byl hrubý, ale zpíval docela dobře a melodie byla strhující, něco mezi Clementine a La Cucuracha. Slova zněla:

*Zvířata Anglie a Irska,
již vzhůru, všichni trpící,
o časech zlaté budoucnosti
slyšte s úsměvem na líci.*

*Již brzy den ten přijít musí,
kdy zhyne celý lidský rod,
přes žírné lány vlasti naší
se potom dáme na pochod.*

*Zmizí kruhy z našich nozder,
zahodíme chomouty,
postroj sejmeme ze svých beder,
navždy zreznou ostruhy.*

*Píce tolik, co srdce ráčí,
oves, pšenku, žito, ječmen,
brambor, řepy každému stačí,
až přijde vytoužený den.*

*Zelenější budou pastviny,
čistší ve všech řekách voda,
až zas svěží vítr zavane
v den, kdy nastane svoboda.*

*Každý z nás činiti se musí,
i kdyby měl život položit,
krávy, koně, vepři i husy,
my svobodu již nedáme si vzít.*

*Zvířata Anglie a Irska,
již vzhůru, všichni trpící,
o časech zlaté budoucnosti
slyšte s úsměvem na líci.*

Píseň všechny neobyčejně rozrušila. Než ji Major stačil dokončit, zvířata už zpívala sama. Dokonce i ta nejhloupější pochytila melodii a pár slov, a chytřejší – jako prasata a psi – znala celou písničku vmžiku z paměti. Pak, po několika pokusech, se *Zvířata Anglie* rozezněla po farmě v nádherném unisonu. Krávy ji bučely, psi kňučeli, ovce bečely, koně ržáli, kachny kvákaly. Píseň se jim tak líbila, že si ji přezpívali pětkrát po sobě, a kdyby nebyli vyrušeni, zpívali by až do rána.